

громадськістю Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського.

КРИСТІНА МОКРУЖИЦЬКА

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПРОГРАМАХ РАДІО «КУЛЬТУРА» (НА ПРИКЛАДІ «ЛЕКТОРІЙ. ПОЕЗІЯ» ТА «ЛЕКТОРІЙ. ЛІТЕРАТУРА»)

Український медіапростір за останні роки суттєво змінився. Причини очевидні: цифровізація, активний розвиток соціальних мереж і повномасштабна війна. У цих умовах змінився формат подачі інформації та підхід до контенту. Культурна тематика, зокрема література, почала сприйматися інакше, як частина інформаційного спротиву та спосіб збереження ідентичності.

«Тепер для більшості журналістів стає принциповим створювати та вести саме українськомовний контент, аби все більше розвивати національну свідомість та усвідомлювати своє підґрунтя ідентичності. Адже інформаційний фронт одна із найважливіших напрямів у сучасній війні. Інформаційна війна відрізняється тим, що її специфіка має комбінований характер. Основні військові операції проводять у всіх сферах життя суспільства.» [2, с.239].

У цьому контексті важливу роль відіграють медіапроекти, що спеціалізуються на літературній тематиці. Одним із таких є Радіо «Культура», яке створює контент, спрямований на популяризацію української літератури через різні формати – від класичних радіоефірів до подкастів і відео. «Відеоплатформи, як от YouTube, відіграють важливу роль у створенні публіцистичного аудіовізуального контенту.» [1, с. 141].

У структурі літературного медіаконтенту помітне місце займають матеріали, що зосереджені не тільки на аналізі художніх творів, а й на постаті автора. Зокрема, важливою тематичною складовою є «інформація про творчість письменника, цікаві факти з його життя» [3, с. 76]. Такий підхід дозволяє розширити сприйняття літератури, виводячи її за межі суто текстуального аналізу.

Саме цей формат активно реалізується у програмах «Лекторій. Поезія» та «Лекторій.Література», де увага зосереджується на обставинах їхнього створення. В межах цих програм автори постають перед аудиторією не як абстрактні постаті з підручників, а як живі особистості з власним досвідом, переживаннями та контекстом написання творів. Залучення маловідомих або раніше

неакцентованих фактів біографії змінює кут сприйняття, що, своєю чергою, впливає на інтерпретацію вже знайомого тексту.

У результаті такий підхід сприяє переосмисленню відомих творів і може підсилювати читацький інтерес, спонукаючи до повторного або глибшого ознайомлення з творчістю автора.

Перший випуск «Лекторій. Поезія», присвячений Миколі Вінграновському, демонструє глибокий і багаторівневий підхід до аналізу поетичної творчості. Програма не обмежується сухим викладом біографічних фактів, а намагається відтворити внутрішній світ автора та його естетичну концепцію. Однією з ключових тем є покоління шістдесятників, однак ведучі не зводять постать Вінграновського до цього визначення. Навпаки, підкреслюється його небажання бути частиною будь-якої категорії чи певного переліку. Це важливий момент, адже він акцентує увагу на індивідуальності митця та його творчої свободи.

Особливістю випуску є поєднання різних рівнів аналізу: біографічного, текстуального та емоційного. Ведучі цитують його твори, що створює ефект безпосереднього занурення у поетичний світ. Важливим є також діалог між представниками різних поколінь, зокрема участь поета, який особисто знав Вінграновського. Це додає автентичності та формує довіру до поданого матеріалу.

У програмі також акцентується увага на стилістичних особливостях поета: відкритість тексту, велика кількість простору для інтерпретації, емоційна насиченість. Вінграновський постає як автор, який не обмежує читача, а навпаки – дає йому свободу співтворчості та власного розуміння.

Проте, з точки зору сучасного медіаспоживання, програма має менш динамічний характер. Хоч і представлена у аудіовізуальному форматі на платформі YouTube, вона вимагає від глядача більшої концентрації та залученості, що може бути як перевагою, так і недоліком. Для аудиторії, яка звикла до швидкого контенту, такий формат може здаватися менш привабливим.

На відміну від попередньої, програма «Лекторій. Література» має більш енергійний і дискусійний характер. У випуску, присвяченому Івану Багряному, використовується стратегія зацікавлення через «скандальність» і контрверсійність постаті. Такий підхід є цілком виправданим у сучасному медіапросторі, де важливу роль відіграє увага аудиторії. Розгляд заборонених тем, політичних конфліктів і складних історичних подій дозволяє зробити літературу більш актуальною та близькою до сучасного слухача.

Особливо важливим є акцент на документальності творчості Багряного. Його досвід перебування в радянських таборах, а також публіцистична діяльність надають його текстам особливої ваги.

Цікавим є приклад впливу його творів на міжнародну політику, зокрема через використання його памфлету Елеонорою Рузвельт у доповідях про стан українських біженців. Що врятувало українців від примусової депортації. Це демонструє, що література може мати реальні соціально-політичні наслідки.

Важливе місце у програмі займає обговорення роману «Сад Гетсиманський». Його подають як складний, важкий для сприйняття текст, який викликає суперечливі реакції. Це підводить до важливого питання: чи має література бути комфортною для читача, чи навпаки – змушувати його переживати біль.

Такі дискусії значно підвищують рівень залученості аудиторії, адже слухач стає не просто споживачем інформації, а учасником інтелектуального процесу.

Крім того, програма активно використовує порівняльний аналіз (наприклад, зіставлення з іншими творами про репресії), що дозволяє глибше зрозуміти специфіку української літератури.

Отже, програми «Лекторій. Література» та «Лекторій. Поезія» є ефективними інструментами репрезентації української літератури в сучасному медіапросторі. Вони поєднують освітню, аналітичну та популяризаторську функції, адаптуючи літературний контент до вимог цифрової епохи.

Таким чином, Радіо «Культура» виступає важливим культурним майданчиком, який сприяє збереженню, осмисленню та популяризації української літератури, формуючи сучасний культурний дискурс навіть у складних умовах війни.

Список використаних джерел

1. Барчан О., Пушкар М. Нові українські медіа як простір репрезентації книги в умовах війни. *Образ*. 2025. №3 (49) С. 138-148. URL: <https://obraz.sumdu.edu.ua/index.php/journal/article/view/282>
2. Гайкова А. Р., Дніпровська Т. В. Мова медіа у новому телебаченні: як журналісти захоплюють україномовний YouTube. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 35. (74) . №2. 2024. Частина 2. С. 236-242. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/part_2/39.pdf
3. Ковтун Н. О. Літературні подкасти в медіапросторі: тематично-жанрові пріоритети. Держава та регіони. Серія: соціальні комунікації. 1 (53), 2023. С. 71-80. URL: <https://eprints.cdu.edu.ua/6592/1/38.pdf>

Мокружицька Крістіна – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Журналістика» факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького

державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Науковий керівник – Гандзюк В.О., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, декан факультету філології та журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

АНАСТАСІЯ МУРАВА

МЕДІАТРАНСЛЯЦІЯ ТА ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЕТНОХОРЕОГРАФІЧНОЇ СПАДЩИНИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Українська етнохореографічна спадщина виступає фундаментальним репрезентантом національної культурної кодифікації, який безпосередньо детермінує процеси генезису та еволюції громадянської ідентичності, акумулюючи багатовіковий духовний досвід етносу. У сучасних реаліях народно-сценічна пластика зазнає суттєвих трансформацій: вона виходить за межі суто фіксованого академічно-театрального простору, активно інтегруючись у глобальні медіаплатформи та мережеві екосистеми. Таке масштабування забезпечує всеохопну інклюзивність традиційного танцю у світовому культурному вимірі, що зумовлено стрімким прогресом діджитал-технологій та радикальною зміною паттернів медіаспоживання сучасної аудиторії.

У зв'язку з цим метою пропонованого дослідження є комплексний аналіз специфіки медіатрансляції народного танцю в структурі вітчизняного інформаційного простору, зокрема вивчення цифрових стратегій його просування в соціальних мережевих сервісах Instagram, TikTok та YouTube.

Варто зауважити, що ретроспективний аналіз медіапростору фіксує складні етапи взаємодії традиційного мистецтва з мас-медіа. Так, деструктивна критика фольклорних проєктів у медійному дискурсі призвела до того, що на зламі століть український танцювальний фольклор практично повністю зник із сітки мовлення загальнонаціональних телеканалів, будучи витісненим комерціалізованими продуктами масової культури, що викликало глибоке занепокоєння серед представників хореографічної та наукової спільноти [1, с. 218].

Зокрема, дослідниця Д. Демків у межах наукового дискурсу акцентує на критичній депресії народно-сценічної хореографії в телеефірі. Авторка констатує домінування естрадно-спортивних,